

דגאליזר

עלון לשבת קודש

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאט דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי

כ"ח חשוון תשע"ח 1197 (שנה כג')

נושא השבוע: כשרות (קיב)

ההפטר: "מחר חודש" (שמואל א, כ)

פרשת תולדות – שבת מברכי

ראש חודש כסלו יחול אי"ה ביום ראשון המולד לביל ראשון בשעה 12:57

"...ויהי עשוי יודע ציר איש שדה ועקב איש תם וישל אלהים" (כה, כז)

התורה הקדושה נצחית היא ולקחיה נצחיים, גם מפרשת יעקב ועשו יש להפיק לקח נצחי.

על כל אדם להתבונן ולחשוב: "בכל מעשה שאני עושה על מחנהו של מי אני נמנה? על מחנה יעקב או מחנה עשוי חלילה?". ושמותיהם מרמזים על מהותם: "יעקב" - מלשון עקב, סוף שמביט תמיד על כל מעשה מהי המטרה והיעוד, מהו הרווח הנצחי, הקרן והפירות? לכן משקיע עצמו בחיי נצח רוחניים ובמה שיעשה נחת להשם יתברך תפילה, לימוד תורה....

ואילו עשוי אומר המדרש (בראשית רבה סג, ח) מלשון "הא שוא", כלומר: זה כלום, אפס, ריקנות, נהנתנות ומילוי תאוות חומריות, הוא רואה מול עיניו רק את העולם הזה.

ה"ה בכל דבר שבקדושה, כל אישה ובת תשאלנה את עצמן: לאיזה מחנה אני שייכת? למחנה יעקב, קרי לחיי הרוח והצניעות ואעשה בכך נחת לבוראי? או שמא למחנה עשוי, קרי לאופנה המתחלפת שאני צריכה להתאים את עצמי אליה חדשים לבקרים ובכך אני מכלה את כוחי וממון בעלי אחרי מקסמי שוא וקניית פריטי לבוש בלי סוף, שאין בהם כל סיפוק ותוחלת, אלא ריקנות הגדלה מיום ליום....

"ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקוה את רבקה... לו לאשה" (כה, כז)

לכאורה המילה "לו" נראית כמיוותרת, והרי די לומר "בקה את רבקה ... אחות לבן הארמי לאשה"? יש לומר בדרך רמז, כי ישנם אנשים שלצערנו הם נושאים אשה למען אחרים ... כלומר שאשתו תתייפה כדי שחבריו וקרוביו ישבחו אותו על יופייה, וגם האשה מתייפה מחוץ לבית מחשש "מה יאמרו הבריות" ... אבל יצחק אבינו לקח את רבקה "לו לאשה", דהיינו לו לעצמו בלבד מבלי להתחשב בדעתם של אחרים.

(תורת הפרשה)

חייבים להשתנות!!

לפני עשרות אנשים נערך כינוס לאברכים בבני ברק, בו לובנו בעיות בנושא הצניעות. בראש הכינוס עמד הגרא"מ שך זצ"ל. הרבנים הקדישו חלק ניכר מדבריהם לוויכוחים המתעוררים לפעמים בין הבעל לאישה בייחס לשמירה והקפדה על פרטי ההלכות בנושא זה. הגרא"מ שך זצ"ל התריע בדבריו על "המודה" שנפוצה, ללכת בשמלות וחצאיות קצרות, באופן שבמצב של ישיבה הן לא מכסות כפי המתחייב בהלכה, מן זצ"ל הדגיש את חומרת העניין ועורר את חובת שמירת קדושתו של הבית היהודי. לאחר הכינוס ניגשו מספר אברכים למרן הגאון רבי אלעזר מן שך זצוק"ל ושאלוהו: "כיצד יש לנהוג אם האשה אינה הולכת בצניעות ואינה מוכנה בשום פנים ואופן להאריך את השמלה וחצאית הקצרים? ומתי הדרך לשכנעה לעשות זאת?", והוא השיב: "דרכה של כל אשה כשרה הוא

הזמנים ע"פ לוח "אור החיים" של אופק תל אביב * שעות קיץ * סוף זמן ק"ש לשבוע הבעל"ט 8:16 - 8:19

כניסת שבת: 4:21 יציאת שבת: 5:11 יציאת שבת: 5:44

קרובה", וכן נפסק בשולחן ערוך (ח"מ סי' רכה ס"ג) "צריך להיזהר באונאת אשתו לפי שדמעתה מצויה", לכן התוכחה תהיה בצורה כזאת שלא יעצר את אשתו. כמו כן יש חובה על כל אדם לדון כל אדם לכף זכות (פקדי אבות פ"א מ"ו) וכל שכן את אשתו ולכן התוכחה תהיה לא מתוך ראיית האישה בחובה אלא בזכות.

א. אין הבעל יכול להוכיח את אשתו, אם הוא עצמו לוקה בחסר באותו תחום שהוא רוצה להוכיח (ע"פ גמרא סנהדרין יט, ב' כהנא סי' מאמר חז"ל "קטן עומד ואח"כ קטן אחרים" שפרטו תוך עומד כמה שאתה רוצה להוכיח אחרים). **דוגמא ממעשה שחיה:** הגמרא בבא בתרא (ס:ז) מספרת שהיה אדם אחד שהיה לו אילן שענפיו נטו לרשות הרבים במקום שהיה דרך להילוך רבים, והיו הענפים מפריעים במעבר. פנו אליו האנשים בבקשה לקצוץ את הענפים אך הוא סירב, ואנשים תבעו אותו לדון בפני רבי ינאי שהיה אב בית דין בתביעה לקצוץ את ענפי האילן שיוצאים לרשות הרבים. רבי ינאי שמע את טענות הצדדים ואמר להם שמחר יפסוק להם את הדין, לרבי ינאי גם היה עץ שנוטה לרשות הרבים וענפיו יוצאים לרשות הרבים ולכן בלילה שלח שליחים שיקצו את הענפים של העץ שלו... בבוקר באו בעלי הדין שיפסוק רבי ינאי בדינם ורבי ינאי פסק לחובתו של בעל האילן שחייב הוא לקצוץ את הענפים אמר לו אותו אדם: "איך כבודו פוסק כנגדי הרי גם לכבודו יש אילן הנוטה לרשות הרבים וענפיו יוצאים לרשות הרבים..." אמר לו רבי ינאי: "תבדוק, אם האילן שלי קצוץ תקצוץ את שלך ואם לאו תקצוץ את שלך.. שנאמר: "קטן עצמך ואח"כ קטן אחרים" [הטעם: שרבי ינאי השאיר את הענפים שיוצאים לרשות הרבים ולא קיצעם במשך השנים כי חשב שזה לתועלת בני רשות הרבים שיהיה להם צל, אך כששמע את טענות הצדדים קיצע את שלו].

(אמנם לבעל מותר ללכת עם מכנסיים קצרות וחולצה קצרה ואין בזה שום בעיה בצניעות- ואין האשה יכולה לטעון כנגדו בזה לחוסר צניעות שלו כדי שלא יוכל להוכיחה) (ולקרי' לגר"י יוסף הכהן ס"י נג אור"ח ס"ב, הלכה בדרכה לגר"ד יוסף ס"י נג ס"כ ועוד).

ב. התוכחה תהיה בצניעה בינו לבין ולא בפני רבים (הרמב"ם הל' דעות פ"ו הל' ז-ח) ולא בפני משפחה או ילדים (ד"ע), שהמלבין פני חברו ברבים אין לו חלק לעולם הבא (הרמב"ם סס) (וראה לכך מהפסוק "הוכח תוכיח את עמיך ולא תשא עליו חטא" מסביר רש"י "ולא תשא עליו חטא" לא תלכין פניו בדרכים (תורת כהנים יט מג, ערכין טז), ועליו לשכח לגר"י זלצקשטין ח"ג עמ' ס"ז בשם הרב שמהה (כה).

ג. התוכחה תהיה במופעים רכות ונעימות ולא במילים קשות והטחת האשמות עד שמכילה ומתביישת עקב כך (ע"פ התורה שכתב "הוכח תוכיח את חברך ולא תשא עליו חטא", והגמ' בערכין טז: "כך אמרו חכמים יכול אתה מוכיחו ופניו משתנות (מסמיק מבושה) ח"ל "ולא תשא עליו חטא", פלא יועץ לגבי אלעזר פאפו, ערך "אהבת איש ואישה" וערך "נשים", החיד"א בנמרה אלכס ס"א ס"ק ט, הרמב"ם הלכות דעות פ"ו הל' ו).

ד. התוכחה תהיה על דרך החיוב ולא על דרך השלילה, כמאמר שלמה המלך ע"ה במשלי (ט, ח): "אל תוכח לץ פן ישנאך הוכח לחכם ויאהבך".

פירוש השל"ה הקדוש: כאשר יראה אדם אצל חברו דבר שאינו הגון ויצטרך להוכיחו, הנה אם יגנה ויאמר לו: "אתה לץ ושפל ובזוי", בדרך זו לא ירצה לקבל תוכחתו כי יכעס עליו שביזהו, אבל אם יוכיחו ויאמר לו "הן חכם אתה ובעל מעלה, איך יתכן שחכם כמותך יעשה דבר שאינו הגון לפי גודל מעלתך".

וזוהו שאמר שלמה המלך ע"ה "אל תוכח לץ", אל תוכח בדרך גנות ותאמר לו לץ אתה כי אז "וישנאך" ולא ישמע לתוכחתך כלל, אלא "הוכח לחכם" תאמר לו חכם אתה ואין זה לפי כבודך לעשות מעשה סכל זה ואז "ויאהבך". (אולרות התורה לגר"א כהן ח"ג עמ' רמט-גר)

ה. עד כמה שאפשר אין להעיר מיד לאחר הפעולה השלילית אלא לאחר פרק זמן שעובר מאז שהדבר נעשה, ולדבר בזמן שהצד השני נינוח ובמצב רוח טוב.

יש זמנים נוספים במשך היום שלא מומלץ להוכיח בהם: סמוך לכניסתו של בן הזוג לבית (לא משנה אם הכנסה הוא המוכח או המוכיח), סמוך ליציאתו של בן הזוג מהבית או יציאת שניהם, לא בזמן הארוחה. (נ"ע"פ הרב שמהה כהן הובא בעליו לשכח ח"ג עמ' שמה-שמה)

ו. להתפלל להקב"ה שהתוכחה תתקבל ולחזור בתשובה של האשה בעניין (ד"ע).

מניני תפילת ערבית באשדוד בבי"כ היכל בני אסתר רח' העצמאות 3 רובע חסיטי :

בימים א-ה ב-17:15, 18:30, 20:15, 21:15

קבלת שבת מוקדמת באשדוד כשעה לפני השקיעה [השבת ב-15:40] בבי"כ הריב"ז רח' אור לציון 7 אזור ז

העלון מודר ל'אומנות יהודית' טל: 050-5823050 על שימוש בתמונות הרמב"ם, החי"א, רבי חיים חורי ובבא חאקי פ' לך-לך

הרב יגאל כהן שליט"א ישובות באשדוד השבת (פ' תולדות) וימסור דרשות במקומות הבאים: ליל שבת בין קבלת שבת לערבית בבי"כ שי עולמות אזור ח', ב-20:30 דרשה מרכזית בבי"כ אוהל אברהם אזור ז', שבת ביום 7:45 שחרית בבי"כ מגן יוסף אזור ט', שיחה לנשים ב-14:00 בבי"כ שמחת רפאל אזור ז'.

לעשות את רצון בעלה, הקב"ה טבע בה מידה זו מעצם בריאתה, ואפילו שלפעמים לא רואים זאת באופן ברור, ידע לו כל איש שטיבעה של אשתו הוא לעשות את רצונו בלבב שלם, ולכן אם תראה האשה שבעלה מעוניין באמת ובכל ליבו שהיא תלך בצניעות הראויה, ואם תיווכח בסלידתו מכל דבר שאינו צנוע, היות שברצונה לעשות את רצון בעלה, היא תשנה את בגדיה ולא תשתהה בכך אפילו לזמן קצר, ולכן אם הבעל יוכיח לרעייתו בצורה שאינה משתמעת לשתי פנים שרצונו ושאיפתו האמתית היא להגיע לצניעות המלבושים, האשה תיגרר מאליה לכיוון זה ותעשה את רצונה כרצונה.

(עלינו לשבח לגאון יצחק זילברשטיין חלק א עמ' קפא-קפב)
אלא שבעיית הבעיות שהבעל "פוסח על שני הסעיפים" ונמנע מלהוכיח את אשתו מתוך מחשבה שבכך יביא ל"שלום" או שאינו מחשיב זאת לבעיה כל כך זו טעות!!!!

שכן אשה שהולכת בחוסר צניעות "מכניסה" לחודש לביתה סך 75,600 עבירות "לא תעשה" (לפי חשבון פשוט: כל גבר שרואה אותה עוברת על 7 מצוות "לא תעשה", 3 גברים בדקה הרי זה 21, בשעה כפול 60 הרי 1260, ביום זה שעתים ביום הרי כפול 2 זה 2520 וזה נכפיל ב-30 לקבל לחודש שלם! ועוד 75,600 עבירות "נעשה" (החשבון כמו בלא תעשה) ועוד 10,800 פעם של "נין הרע" בביתה (החשבון פשוט: בדקה רואים אותה 3 גברים ו"א 3 פעמים עין הרע בשעה, כפול 60 הרי הגענו ל-180, ובשנתיים ליום הרי זה 360 ונכפיל ב-30 לקבל בחודש). בואו נתאר לעצמנו שהיא היתה מכניסה חוב כזה 75,600 כפול שתיים בשקלים האם הבעל היה שותק ולא מוכיח אותה בפרט שהוא ערב לחוב זה?!

ודאי שלא! הוא היה נוקט בכל האמצעים למנוע חוב כזה בעתיד,

התוצאה של עין הרע שמביאה לפגיעה בה עצמה ובבני ביתה בבריאות ובפרנסה... הלזה יקרא "שלום בית" או שמא "חורבן הבית" ?

בעל יקר, האם תעמוד מנגד ותראה את ביתך בחורבנו ח"ו, אל תעשה את עצמך כזה ביישן ולא מבין כדי שלא תגיע למצב שלא יהיה לך על מה להבין, ועדיף שעה אחת קודם!!

תוכחה שהצילה

מעשה שהיה

האברך ר' משה כהן (שם בדוי) שאף כמה ליטרים אויר לריאותיו

לפני שאזר אומץ ונכנס בהליכה מהוססת לסופרמרקט רחב ידיים שבמרכז העיר.

מה לו ולעריכת קניות- הם לא היו הצד החזק שלו.

הוא הניח בעגלת הקניות את המצרכים הדרושים שני חלב, גבינה, לחם פרוס... ונעמד בתור בקופה מס' 6, הזמן זחל בעצלתיים, חמישה אנשים עמדו לפניו ועוד כעשרה מאחוריו. סמוך אליו ניצב יהודי חילוני בריא גוף ומקריח כשהוא נושף וזועף לנוכח "זרירותה" של הקופאית.

"אוף .. זה בלתי נסבל, זו הפעם האחרונה שאני מגיע לכאן", התלונן האיש.

לפתע נזכר ר' משה כי שכח להניח בעגלתו את המצרך החשוב שכל תכלית הקניה נועדה בעבורו, את המטרנה. הוא נטש במהירות את התור מותר את עגלתו במקומה כדי לקחת את המוצר הדרוש וחזר לעמוד בתורו. אלא שכעת הפכו הרטינות לנחשולי לבה רותחת: "אתם החרדים תמיד עושים מה שבא לכם, מנהלים לי ת'עולם, לא מתחשבים באף בן-אדם" צווח הקליינט, "אתם החרדים עושים קניות על חשבון אחרים, הנה אתה חרדי חצוף משאיר כאן ת'עגלה, תופס תור ועושה קניות כשהעגלה שלך מעכבת פה את כולנו" המשיך להמטיר בזעם כבוש. "סליחה אדוני, סליחה, אני דווקא ביצעתי את הקניה תוך כדי הסתובבות עם העגלה אלא שכעת נזכרתי ששכחתי מטרנה... אני ממש מצטער". אך הלה לא הירפה "בטת, אתם החרדים, תמיד יש לכם תירוצים לכל דבר, עד מתי תשתלטו לנו על המדינה?!!

העומדים בתור התכווצו במקומם. לאף אחד לא היה חשק לנהל משא ומתן אידאולוגי, עם הטיפוס השחצן שנתן דרור לגלי ההסתה ששטפו את נשמתו, ר' משה החליט לשתוק.

"נו בטת, אתה שותק! אתם החרדים יודעים מתי לשתוק כי אין לכם מה לענות". לאחר שסיים עוד כמה "נאומים" נמלצים ובעוד כולם שותקים החליט ר' משה להשיב לו ואמר: "איש יקר תקן אותי אם אני טועה, אבל נדמה לי שאתה קצת מקנא בנו, כלומר ב"אתם החרדים" אם היית מתנהג כך במקום שיש בו אנשים הדומים לך אזי האירוע היה מסתיים באמבולנס או שניים, אבל "אתם החרדים" שאתה כ"כ אוהב לשנוא, מאוד אדיבים וסבלניים אליך ואפילו אוהבים אותך, אף אחד כאן לא השמיץ ולו במילה אחת כלפיך. ודע לך שיש לנו הרבה מה להשיב, אז אנא עשה חשבון נפש מדוע אתה מקנא ב"אתם החרדים", הלה נדם לנוכח המילים החמות, "סליחה, אדוני" הוא לחש לתוך אוזנו של ר' משה "סליחה שפגעתי בך, אתה צודק לא היתה שום סיבה מוצדקת להתקפה שלי". "לא כעסתי עליך, אבל בכל זאת אני סולח" חייד ר' משה בנימוס.

"שמע, קוראים לי גרשון גזית, אני רוצה לקבל ממך קצת יותר מסליחה, אז תקשיב חרדי שלי, קח ת'עגלה שלך שוב למדפים ותמלא אותה עד למעלה. תכניס כל מה שבא לך, בשר, עופות, דגים, שתיה, חומרי ניקוי גרשון משלם, ואל תשאל אותי מאיפה נחה עלי הרוח".

"הוי, אין צורך, חלילה התפייסנו ודי" ניסה להרגיע את גרשון שנחה עליו לפתע רוח של צדקה וחסד. "לא, לא חביבי, אם גרשון החליט, עם גרשון לא מתווכחים, אצלי במפעל העובדים יודעים, אם אני מחליט אז אין עוררין". אמר ומשך את העגלה מן התור כשהוא אחוז בידו ומורה לו "תמלא תמלא, אל תתחשב במחיר". הם צעדו יחדיו ומילאו את העגלה בכל טוב. 1,893 בכרטיס אשראי או בצ'ק? שאלה הקופאית. גרשון שלף את כרטיס האשראי שלו כשהוא טופח על כתפו של ר' משה "שיהיה לך כל טוב ידיד, שמחתי לעזור לך".

ר' משה דחף את עגלתו אל מחוץ לסופר מרקט ולפתע פרץ בכבי תמרורים, כל גופו רעד. "הלוי יהודי, התפייסנו, אני לא רגיל שאנשים בוכים בגללי, כבר בקשתי סליחה" ניסה לנחמו. ר' משה ניגב את דמעותיו "הסכת גרשון אנחנו מכירים בקושי חצי שעה אבל עכשיו בזכותך עברתי חוויה אלוקית עילאית ממש, כבר שבועיים שכלתה אצלי הפרוטה מן הכיס, אנחנו מטופלים ב- 3 תינוקות, חיים מהיד לפה. היום ליל שישי אשתי הורתה לי: "משה, הארונות ריקים לחלוטין, אין מה לאכול כפשוטו. וחץ מזה אני צריכה מטרנה לתינוקות". "אין לי כסף" אני מזכיר לה אך היא מתעקשת "משה זה הזמן שתקיים את מה שאתה לומד, איפה שער הביטחון שלך? גש לסופר קנה מה שאנו צריכים, עמוד בתור כמו כולם אין לי ספק שאם תעבוד על מידת הביטחון, תתרכז ואל תשכח שהקב"ה זן ומפרנס לכל והוא לא ישאיר אותנו עם ארונות ומקרר ריקים" כך אמרה אשתי, "אתה מבין מה קורה פה גרשון? אני עומד כאן עם עגלת קניה בלי פרוטה בכיס...", גרשון צחק "כבר אמרתי לך, אתם החרדים!!".

הלכות כבוד האשה ומעלתה (יד)

פינת ההלכה

אחריות וחובת הבעל לצניעות אשתו [ג]

הדרך להוכיח את האישה כשאינה לבושה בצניעות

הקדמה: כמעט ואין אדם שמעונין לשמוע על חסרונותיו, בד"כ נוטה האדם לקבל את הדברים כפגיעה אישית, הוא מרגיש כסוג ב' ונפגע מאוד שהרי הביקורת נתפסת בעיניו כפגיעה באישיותו. וזה מכל אדם וקל וחומר כשאדם מעיר לאשתו, הדברים קשים ומסובכים פי כמה, שהרי הוא חייב בכבודה של אשתו יותר מכבוד עצמו כפי שמבואר בגמרא (יבמות 35:) תנו רבנן האוהב את אשתו כגופו ומכבדה יותר מגופו עליו הכתוב אומר (ויצו ה' ה' ה') "וידעת כי שלום אוהליך ופקדת נורך ולא תחטא" וכן פוסק הרמב"ם להלכה (ה'ל' א'קוט פ"טו ה'ל' יט) "וכן ציוו חכמים שיהא אדם מכבד את אשתו יותר מאת עצמו, ולכן התוכחה צריכה להיות בדרך של כבוד.

ויותר מכך באשה צריך להזהר ביותר מאונאת דברים [להיזהר מלצער] מאחר והיא מאוד רגישה כמבואר בגמרא (נבא מלעיל טו.) "אמר רב: לעולם יהא אדם זהיר באונאת אשתו שמתוך שדמעתה מצויה אונאתה